

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kuriamė
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiklos programa

Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis

6 tema. Tarpdalykinių temų integravimas ir dalykų nuoseklumas

5 internetinis seminaras
2023 m. vasario 24 d.
14.00–18.00 val.
Jane Doughty ir Jane English

6 tema. Tarpdalykinės temos ir nuoseklumas

6 temos tikslas:

- Apžvelgti tarpdalykinių temų ir jų nuoseklumo užtikrinimo naujoje mokymo programoje principus
- Apsvarstyti įvairius požiūrius į tarpdalykinių temų kūrimą
- Mokyti iš Lietuvos kolegų ir tarptautinės patirties
- Išnagrinėti, kaip mokyklose galima užtikrinti trijų tikslų – kultūrinio identiteto, socialinės integracijos ir darnaus vystymosi – įgyvendinimą

Mokymosi pasiekimai

Šiame internetiniame seminare:

- pasisemsime įžvalgų iš dviejų Lietuvos kolegų pranešimų
- apžvelgsime du tarptautinius atvejų tyrimus – vieną pirminį ir vieną antrinį
- išnagrinėsime, kaip panaudoti tarpdalykines temas, kad įtvirtintume „socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos“ kompetenciją
- apsvarstysime jūsų mokymąsi ir jūsų prioritetus pristatant tarpdalykines temas

Sveiki

Džiaugiamės galėdami pasveikinti Loretą Žydelieneį iš
„Integration“. Istorijos ir kitos bendrosios programos

Klausimai ir komentarai

Dabar yra galimybė užduoti klausimus ir pasidalyti savo komentarais

Kodėl verta rinktis tarpdalykinį mokymąsi?

Žinome, kad:

- Pradinių mokyklų mokytojai teigiamai vertina tarpdalykinį mokymąsi – projektinio darbo tradiciją
- Tam tikras skepticizmas dėl mokymosi kokybės, pasiektos vidurinėje mokykloje (mokyklose) per tarpdalykinį mokymąsi, todėl svarbu įvertinti poveikį (Škotijos švietimo sistema siūlo aukštosioms mokykloms apsvarstyti galimybę bendradarbiauti su specialistais, kad būtų galima įvertinti kokybiško tarpdalykinio mokymosi poveikį ir reikalavimus).
- Tarpdalykiniam mokymuisi reikia sukurti palengvinančias struktūras ir planuoti ... ir
- Reikia, kad specialistai būtų įgudę bendradarbiauti ir mokytis, o metodai padėtų mokiniams gilintis į mokymosi procesą.

Kodėl verta rinktis tarpdalykinį mokymąsi?

Tarpdalykinis mokymasis suteikia vaikams ir jaunimui galimybę:

- įgyti naujų žinių ar įgūdžių ir išsiugdyti naują sąvokų supratimą;
- remtis ankstesnėmis žiniomis, supratimu ir įgūdžiais;
- perduoti ir pritaikyti šias bendras žinias naujoms problemoms spręsti arba kitoms problemoms spręsti

Škotijos švietimas, 2022

Kodėl verta rinktis tarpdalykinį mokymąsi?

- 82 % darbdavių, kurie įdarbina absolventus, rinktųsi visų studijų kryptių absolventus (Karališkoji Edinburgo draugija, 2019).
- Atskiri dalykai yra svarbūs, tačiau taip pat svarbus ir gebėjimas taikyti skirtingų dalykų mąstymą.
- Vis daugiau tolesnio mokymosi ir aukštojo mokslo institucijų kuria tarpdalykinius kursus, kad ugdytų daugiau „T krypties“ žmonių (Heikkinen, 2018; Saviano ir kt., 2016).

Kas yra „T krypties“ žmonės?

Vertikali T raidės linija reiškia gilinimąsi į vieną dalyką ar discipliną, o horizontali linija – gebėjimą bendradarbiauti įvairiuose dalykuose.

Škotijos švietimas, 2022

Tarpdalykinės temos ir kompetencijos

Tarpdalykinės temos yra puiki priemonė septynioms kompetencijoms ugdyti

Šiame internetiniame seminare aptarsime:

Socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetenciją

Socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetencija

Tai:

- asmens savimonė ir savikontrolė
- socialinis sąmoningumas
- gebėjimai užmegzti tarpusavio santykius
- atsakingas sprendimų priėmimas
- rūpinimasis asmens fizine ir psichine sveikata.

Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos elementai

savimonės ir savikontrolės įgūdžiai: atpažįsta, identifikuoja ir valdo emocijas, elgiasi pagal vertybes; atpažįsta asmenines savybes ir išorinę pagalbą; siekia asmeninių ir akademinių tikslų;

empatija, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas: atpažįsta kitų žmonių emocijas ir reaguoja į jas; atpažįsta individualius ir grupinius panašumus ir skirtumus; naudoja bendravimo įgūdžius efektyviam bendravimui; geba konstruktyviai užkirsti kelią tarpasmeniniams konfliktams, juos valdyti ir spręsti;

Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos elementai

atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys vertinant pasekmes: priima sprendimus atsižvelgdamas į saugumo, etinius ir visuomeninius veiksnius; taiko atsakingo sprendimų priėmimo įgūdžius kasdienėse akademinėse ir socialinėse situacijose; prisideda prie šeimos, mokyklos ir bendruomenės gerovės;

rūpinimasis sveikata: sveikatą laiko viena iš esminių vertybių, lemiančių asmens ir visuomenės gerovę ir gyvenimo kokybę; rūpinasi sveikata, pasitelkdamas fizinį aktyvumą; supranta sveikos mitybos svarbą ir renkasi sveikatai palankius maisto produktus.

Bendrosios programos tarpdalykinės temos

1. Asmeninės galios

Idėjos, asmenybės

Kultūrinė tapatybė ir bendruomeniškumas

2. Gimtoji kalba

3. Etninė kultūra

Tradicijos ir papročiai

Etnografiniai regionai

4. Kultūros paveldas

5. Kultūrinė įvairovė

6. Kultūros raida

7. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas

8. Istorinė savimonė

9. Šalies nacionalinis saugumas

Pasipriešinimo istorija

9. **Pilietinės visuomenės saviugda**

Ekstremalios situacijos

Kova su korupcija

Intelektualinė

10. **Tvarus vystymasis**

Socialinis ir ekonominis vystymasis

Pasaulis be skurdo ir bado

Žiedinė ekonomika

Pažangiosios technologijos ir inovacijos

11. **Migracija, geopolitinių konfliktų sprendimai**

12. **Žmogaus teisės, lygios galimybės**

13. **Sveikata, sveikas gyvenimo būdas**

Asmeninių savybių ugdymas

Streso įveikimas

Rūpinimasis savo ir kitų sveikata

Saugus elgesys

Blogų įpročių prevencija

14. **Mokymasis visą gyvenimą**

15. **Aplinkos tvarumas**

Aplinkosauga

Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga

Klimato kaitos prevencija

Tvarūs miestai ir gyvenvietės

Tvarus žemės ūkis

Atsakingas vartojimas

16. **Finansinis raštingumas**

Žinios apie finansus

Finansų planavimas ir valdymas

Rizika ir grąža

17. **Karjeros mokymas**

Tarpdalykinių temų naudojimas. Socialinės emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos

Sveikata, sveika gyvensena – rūpinimasis sveikata

Asmeninių savybių ugdymas **empatija, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas:**

Streso įveikimas

Rūpinimasis savo ir kitų sveikata

Saugus elgesys

Žalingų įpročių prevencija

Asmeninės galios – savimonė ir savikontrolės įgūdžiai:

Idėjos, asmenybės

Tradicijos ir papročiai – rūpinimasis sveikata

Žmogaus teisės ir lygios galimybės – atsakingas sprendimų priėmimas

Grupės sesija Nr. 1

Grupėse:

Peržiūrėkite ankstesnę skaidrę – aptarkite, kaip, jūsų nuomone, socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos klausimas gali būti sprendžiamas per tarpdalykines temas?

Kokie dalykai gali dirbti kartu su šia kompetencija ir kokios mokymosi galimybės gali būti sukurtos?

Praneškite apie vieną pagrindinę idėją, kurią aptarė jūsų grupė

Pertrauka

Dabar padarysime 20 minučių pertrauką

Prašome grįžti laiku

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos įtvirtinimas

du atvejų tyrimai

Gamtai draugiškos mokyklos

Pradinės mokyklos, dalyvaujančios tarpdalykiniame projekte, kuris:

- Stiprina mokytojų pasitikėjimą, kad jie galėtų pradėti ir vykdyti mokymąsi lauke
- *Padedą gerinti mokinių psichinę sveikatą ir gerovę*
- *Skatina geresnį mokinių įsitraukimą ir ištvėrę*
- Skatina mokinių rūpinimąsi aplinka ir rūpinimąsi ja

Gamtai draugiškų mokyklų projektas

Dalyvaujanti mokykla gauna:

- mokymus, kuriuose mokytojams suteikiama galimybė mokytis lauke
- individualią programą, pritaikytą mokyklos kontekstui
- su mokymo programa susijusių ir nesusijusių pamokų planų, veiklos ir išteklių paketą
- medžiagų, reikalingų mokymuisi lauke palengvinti
- prieigą prie unikalios internetinės bendruomenės

Gamtai draugiškos mokykla

Ką sako mokyklos?

„mokinių emocinio raštingumo gerinimas yra svarbi mūsų noro dalyvauti projekte „Gamtai draugiškos mokyklos“ priežastis.“

„labiausiai pažeidžiamų mokinių pasitikėjimas savimi, savivertė, įsitraukimas į bendraamžių veiklą ir mokymąsi sustiprėjo.“

Sveiki

Džiaugiamės galėdami pasveikinti

Kauno rajono Vytauto Didžiojo universiteto Ugnės Karvelis gimnazijos mokytojas

Rasą Raižienę – lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją ir

Renatą Markevičienę – tikybos mokytoją

16.00

Klausimai ir komentarai

Dabar yra galimybė užduoti klausimus ir pasidalyti savo komentarais

Grupės sesija Nr. 2

Šiandien išgirdote du labai įdomius pranešimus.

Grupėse apmąstykite šiuos pristatymus ir aptarkite pagrindines įžvalgas, kurias perkelsite į savo pareigas ir organizaciją.

Būkite pasirengę su visa grupe pasidalyti vienu svarbiausiu dalyku.

Pertrauka

Dabar padarysime 20 minučių pertrauką

Prašome grįžti laiku

Atvejo tyrimas. Kaldergleno vidurinė mokykla

Sveikata ir gerovė. Bendras dėmesys

- **psichinė, emocinė, socialinė ir fizinė gerovė** – puoselėjant saugią, rūpestingą, palankią ir tikslingą aplinką, kuri sudaro sąlygas abipuse pagarba grindžiamiems santykiams;
- **pasirinkimų ir pokyčių planavimas** – mokiniai susiduria su galimybėmis, kurios didina informuotumą apie ateities pasirinkimus, didina siekius ir ugdo įgūdžius priimti sprendimus bei išlaikyti teigiamą kryptį po mokyklos baigimo; ir
- **santykiai** – mokiniai turi suprasti, kaip palaikyti teigiamus santykius.

Kaldergleno vidurinė mokykla

Šiame atvejo tyrime nagrinėjamas sėkmingas visų atsakomybės už sveikatą ir gerovę įgyvendinimas Kaldergleno vidurinėje mokykloje. Šios mokyklos požiūris į visų atsakomybės už sveikatą ir gerovę įgyvendinimą yra ypač įdomus, nes:

- mokykloje daug dėmesio skiriama „charakterio stiprybių“ modeliui, pagal kurį visi jaunuoliai ir mokytojai žino savo pagrindines stiprybes; ir
- mokykla vykdo daugybę iniciatyvų, skatinančių pozityvius santykius, gerumą, draugystę ir pasiekimų pripažinimą.

www.characterstrengths.co.uk – 24 skirtingos stiprybės

Charakterio stiprybių naudojimas

„Charakterio stiprybių“ modelis yra vienas iš pagrindinių būdų, kaip **sveikata ir gerovė** integruojama į mokymo programą.

Penkios kiekvieno mokinio stipriosios savybės yra svarbiausios visos dienos mokykloje metu. Jos spausdinamos namų darbų dienoraščiuose, o jaunuoliai skatinami kasdien apmąstyti, ką jie darė, kad įgyvendintų savo stipriąsias puses, pavyzdžiui, ką jie darė maloniai, drąsiai, kūrybingai ar žaismingai.

Darbuotojai skatinami, vertindami jaunuolių darbą, remtis jų charakterio stipriosiomis savybėmis. Geografijos pamokoje mokiniams buvo gražinti užbaigti projektai, kurių priekyje buvo atspausdintos jų charakterio stiprybės. Tai padėjo mokytojams atpažinti stipriąsias jų darbo puses. Jaunuoliai teigė, kad, jų manymu, dėl šių charakterio stiprybių darbuotojai juos geriau pažįsta ir kad jie geriau pažįsta save.

Charakterio stiprybių naudojimas

Anglų kalbos pamokose į asmeninio rašymo skyrių dabar įtraukiamos stipriosios jaunuolių charakterio savybės ir prašoma, kad jaunuoliai į savo rašinius įtrauktų savo stipriąsias savybes. Mokytojai pranešė, kad pagerėjo jaunų žmonių gebėjimas rašyti apie save.

„Rašymas tapo kupinas apmąstymų, jie geba geriau išreikšti savo mintis. Jie sako tokius dalykus kaip „Aš parodžiau dėkingumą...“ arba „Parodžiau drąsą...“ ir kai kurie jų pavyzdžiai tikrai įtikinami.“

(Mokyklos darbuotojas)

Kaldergleno vidurinė mokykla. Gerovės veikla

- **Gerų darbų projektas** – mokiniai skatinami kas savaitę atlikti penkis „atsitiktinius gerus darbus“, naudojant mažas „gerų darbų“ korteles, kurios padės jiems pastebėti galimybes praktikuoti gerumą. Kiekviena kortelė turi brūkšninį kodą, susietą su interneto svetaine, ten mokiniai registruoja savo gerumo veiksmus. Jaunuoliai teigia, kad tai jiems suteikia „tikslo jausmą“. Tyrimais įrodyta, kad dėl to mokiniai buvo laimingesni ir geriau jautėsi
- **Tarpdalykinis mokymasis** – programa padeda mokiniams dirbti su bendraamžiais ir taip stiprinti pasitikėjimą savimi. 13 metų mokiniai keturias savaites mokosi ne pagal pamokų tvarkaraštį, vykdydami projektus, kurių metu dirba su kitų klasių mokiniais įvairių dalykų srityse
- **Apyrankių sistema** – Mokyklos mokinių taryba („Mokinių balsas“) sukūrė „apyrankių sistemą“, pagal kurią jaunuoliai gali nominuoti vienas kitą guminei apyrankei gauti. Skiriamos penkios nominacijų temos: Įtrauktis ir lygybė, Ambicijos ir įkvėpimas, Ryžtas ir drąsa, Pasiekimai ir meistriškumas, Pagarba ir draugystė. Nominacijas vertina „Mokinių balsas“, o nominuotam asmeniui skiriama viena su ta tema susijusi spalvota apyrankė. Jaunuoliai skatinami surinkti visas penkias spalvotas apyrankes ir gauti apdovanojimus, pavyzdžiui, bilietus į 2012 m. Londono olimpines žaidynes.
- **Draugystė** – vyresnieji mokiniai lanko vyresnio amžiaus žmones, mokymosi laikotarpiu savanoriauja lankydami vyresnio amžiaus žmones bendruomenėje – jaunų žmonių, padedančių vyresnio amžiaus žmonėms atlikti kasdienes pratimus, pavyzdžiai.

Kokį poveikį tai turėjo jaunimui?

Jauni žmonės:

- supranta, kad yra žmonių, su kuriais gali pasikalbėti ir priimti pagrįstus sprendimus dėl savo gyvenimo ir mokymosi
- supranta ir gali pademonstruoti savybes / įgūdžius, reikalingus įvairių tipų santykiams palaikyti
- teigė, kad jų pasitikėjimas savimi išaugo, ypač dėl komandos formavimo ir tarpusavio paramos metodų
- geriau suvokė santykius su kitais žmonėmis ir savo veiksmų pasekmes – tiek teigiamas, tiek neigiamas.
- kalbėjo, kad mokykloje daug dėmesio skiriama pozityviems santykiams, ir visi šio atvejo tyrime dalyvavę mokiniai teigė, kad jie jautėsi užtikrintai kreipdamiesi į darbuotojus ir aptardami jiems rūpimus klausimus.

6 internetinis seminaras

6 internetinis seminaras yra paskutinis šios temos seminaras – į jį ateikite pasiruošę pasidalyti vienu iš internetinių seminarų rezultatų, kuriuos pritaikysite savo praktikoje, nesvarbu, ar dirbate mokykloje, universitete, ar nacionalinėje organizacijoje

Ačiū jums!

Dėkojame jums už jūsų šiandieninį indėlį

Laukiame jūsų vasario 27 d. 14.00 val.